

# HISTORIALLINEN AIKAKAUSKIRJA

99. vuosikerta

Julkaisijat Suomen Historiallinen Seura ja Historian Ystävien Liitto

Päätoimittaja: Juha Sihvola

Toimitussihteeri: Veikko Kallio

Toimittajat: Tiina Kinnunen, Tuomas M. S. Lehtonen, Maria Lähteenmäki, Kimmo Rentola

Hallitus: Pirkko Leino-Kaukiainen (pj.), Jyrki Vesikansa (vpj.), Martti Häikiö,

Katariina Mustakallio, Raimo Salokangas, Kyösti Tiainen

Ulkoasu: Heikki Kallioma

## SISÄLLYS

### Suuntaviivoja

*Juha Sihvola*, Historia ja suvaitsevaisuus 345

### Keskiajan väärennöksiä

*Tuomas Heikkilä*, Kaupunkien keskiaikaiset perustamiskertomukset. Esimerkkinä sydänkeskiaikaiset Reims, Köln, Mainz ja Trier 348

*Samu Niskanen*, Anselm Canterburylaisen nimitys arkkipiispaksi 354

*Mari Mäki-Petäys*, Aleksanteri Nevski ja venäläisyyden aate 363

### Kolumni

*Tuomas M. S. Lehtonen*, Keskiaika nyt – muoti ja tutkimus 374

### Tutkimuksia

*Pauli Heikkilä*, Euroopan Yhdysvallat ja Suomen hallitus 376

### Katsauksia

*Marja Jalava*, Jumalan kuolema? – nietscheläiset ja kollektivistinen kansallidealismi autonomian ajan Suomessa 390

*Pasi Ihalainen*, Varhaismodernien kansallisten identiteettien historiaa kansallisesta ja vertailevasta näkökulmasta 402

### Keskustelua

*Pekka Masonen*, Afrosentrismi: lyhennetty oppimäärä 418

*Martti Häikiö*, Tyhjää kielipeliä 420

### Arvosteluja

Kai Häggman, Piispankadulta Bulevardille. Werner Söderström Osakeyhtiö 1878-1939 (*Tiina Kinnunen*) 422

Kari Selén, Sarkatakkien maa. Suojeluskuntajärjestö ja yhteiskunta 1918-1944 (*Risto Alapuro*) 425

Jukka Seppinen, Paasikiven aikakauteen (*Tuomo Polvinen*) 429

Matti Virtanen, Fennomanian perilliset (*Vesa Vares*) 433

A.M.S. Boëthius, Filosofian lohdotus (*Antti Ruotsala*) 435

Tuomas M. S. Lehtonen, Hopeamarkkojen evankeliumi. Kirjoituksia sydänkeskiajan kulttuurihistoriasta; Tuomas M. S. Lehtonen ja Päivi Mehtonen (toim.), Historia. The Concept and Genres in the Middle Ages (*Taneli Kukkonen*) 437

Jussi Kotkavirta ja Arvi Tuomi (toim.), Toivo ja luottamus epävarmuuksien maailmassa. Filosofisia ja teologisia puheenvuoroja (*Ilari Lindroos*) 440

Pirjo Markkola (toim.), Gender and Vocation. Women, Religion and Social Change in the Nordic Countries, 1830—1940 (*Seija Jalagin*) 443

Rainer Smedman, Sotureista ja metsästäjistä maanviljelijöitä. Oglalat valkoisen miehen tiellä, 1868-1887 (*Keijo Virtanen*) 446

Detlef Jena, Potemkin, Favorit und Feldmarschall Katharinas der Großen (*Pertti Luntinen*) 448

### Tiedemaailma

Uutta kaupunkivaltioiden tutkimuksesta (*Björn Forsen*) 450

Muutos, politiikka ja moderni kaupunki (*Tanja Vahतिकari*) 454

Heikki Waris tarjosi kahvit (*Arto Nevala*) 456

Väitöksiä 458

Nimityksiä 460

Kirjoittajat 461

**Notes on the contents** 460

**Vuosikertahakemisto** 462

Kansi: Eero Järnefelt, *Idän myrskyssä*. 1890-luku. Yksityiskokoelma. Kuva: Otavan arkisto.